

Ponovni boji na Daljnem Vzhodu. - Dr. Stresemann umrl.

LJUTI RUSKI NAPADI NA KITAJSKÉ POZICIJE. — PRISLO JE DO ROČNIH SPOPADOV MED OBEMA ČETAMA. — STANJE RUSKIH UJETNIKOV POVOLJNEJŠE.

Harbin, Mandžurija. — Na rusko-kitajski fronti so vzplamtel novi boji, ki po svoji ljutosti daleko presega vse doseđanje. Že ob petih zjutraj pretlelo sredo je ruska artilerija otvorila ogenj na kitajskie pozicije in temu je sledil ročni napad pehote. Na obeh straneh so se posluževali ročnih granat. Ruske čete so zavzele neki strelski jarek, a so ga morale po divjem boju čez pol ure zopet zapustiti. Pred pol dne so Rusi pričeli ponovni artilerijski in infanterijski napad, ki je trajal celo uro. Najljutejši napad pa se je izvršil zvečer ob 5. uri, ko so Rusi postavili v akcijo vsa bojna sredstva; aeroplani so krožili nad kitajskimi četami in metali bombe ter streljali iz strojnih pušk; istočasno je bila v živahnem delovanju tudi artilerija in pehota. V bitki je obležalo več mrtvih in mnogo ranjenih.

Po nedavni pritožbi ruskih ujetnikov, da Kitajci slabo ravnavo z njimi, so se za te ujetnike začele zanimati tudi druge države in naročile svojim predstavnikom, da preuči položaj. Konzul Zed. držav, G. S. Hanson, je dobil tako naročilo in se podal v taborišče ujetnikov. Njegovemu zgledu so sledili tudi konzuli drugih držav. Po poročilu nemškega konzula se je stališče ujetnikov znatno izboljšalo in ne grozijo več z gladovalnim štrajkom.

SLIKE K. S. K. J.

se v Chicagu ne bodo kazale v soboto večer dne 5. oktobra, ne v nedeljo dne 6. oktobra, kakor je to poročalo zadnje "Glasiło K. S. K. Jednote". Č. g. župnik ne more dati dvoran na razpolago iz vzroka, ker v soboto večer 5. oktobra se vrši, že davno naznanjeni Bunco Party, ki ga prirede Matere in žene naše župnije za cerkev. V nedeljo se pa prične 40-urna pobožnost ali tridnevica. To v pojasnilo Chi. cažanom. Slike se bodo kazale v Chicagu enkrat pozneje, ko bo dvorana na razpolago. To se bo določilo v sporazumu lokalnih društev K. S. K. J. in župnije, ter bo to pravočasno naznanjeno občinstvu.

SVETOZAR BANOVEC POJE NA RADIO WGN

Ko je bila petkova številka našega lista že v tisku smo prejeli vest, da je v petek 4. okt. med 4. in 5. uro nastopil znani slovenski tenorist g. S. Banovec z slovenskimi pesmi in arijami iz opere Rigolletto in Tosca na radio postaji WGN v Drake hotelu. Žal, da je ta vest prepozno prišla za petkovo številko, da bi bili nastop g. Banoveca opozorili našo javnost, da bi ga mogli Slovenci čuti. Pričakuje se, da bo pel ponovno daljši program enkrat prihodnji teden zvečer. Ako bo čas pravočasno določen bomo to oznanili v listu.

SMRT VELIKEGA DRŽAVNIKA

Zunanji minister Nemčije, Dr. Stresemann, podlegel srčni kapi. — Veliko je storil za Nemčijo in mnogo se je trudil za svetovni mir.

Berlin, Nemčija. — Celó Evropo je pretresla vest, da je nenadoma za vedno zatislil oči eden izmed največjih sodobnih mož, eden izmed najboljših zmognih državnikov, kar jih šteje Evropa, predvsem pa mož, ki se je odkrito trudil in zastavljal svoje zmožnosti v to, da bi se dosegli pogoji, ki bi zagurali Evropi trajni mir. Velikega nemškega politika Gustava Stresemanna, ni več med živimi.

Pokojni je bil bolehen že več mesecev, a zadnje čase se mu je toliko obrnilo na bolje, da je lahko prisostvoval repariacijski konferenci v Haagu, kakor tudi, da se je udeleževal sej na konferenci zveze narodov v Genovi. V sredo zvečer se mu je nenadoma stanje poslabšalo, in sledila ji je v četrtek zjutraj srčna kapi, ki mu je upihnila luč življenja.

Rojen je bil leta 1878 v Berlinu. Univerzitetne študije je izvršil deloma v Berlinu, deloma v Leipzigu. V letu 1901 se je posvetil političnemu delovanju in od tedaj je s svojimi zmožnostmi rapidno dosegal vedno večje uspehe. Imenovan je bil dvakrat za ministerskega predsednika in petkrat za ministra za zunanje zadeve. Po vojni se je sprva še ograževal za monarhijo, a je kmalu postal navdušen republikanec. Velikoma hvalo mu je dolžna nemška država, kajti predvsem on jo je izpeljal iz kaotičnih razmer, ki so vladale tamkaj po vojni. Hvalo pa mu je dolžna tudi vsa Evropa za njegovo neprestano vzpodbujanje k miru in za njegovo delovanje v tem smislu, ki je bilo tako, da mu je pridobilo naslov junaka miru. — Zapuščena žena in dva sina.

KONGRESNIKI OPROŠČENI CARINSKEGA PREGLEDOVANJA

Washington, D. C. — Novo svobodo so si kongresniki pridobili z uredbo, ki določa, da carinski uradniki nimajo več pravice v pristaniščih pregledovati prtljage kongresnikom ali drugim višjim vladnim uradnikom, ki se vračajo iz inozemstva s kake uradne misije. Ako pa se vračajo s privatnega, zabavnega potovanja, pa bodo podvrženi takozvani posebni reviziji, da bodo namreč imeli prednost pred drugimi potniki. Enako predpravo bodo uživali tudi navadni potniki v slučaju, ako spremljajo truplo svojega umrlega sorodnika, ali pa, ako so bili poklicani vsled bolezni ali nesreče kakega bližnjega sorodnika.

SVETOZAR BANOVEC

Slovenski operni tenorist, ki bo pel jutri v nedeljo 6. oktobra v Chicagu v Pilsen Sokol dvorani na South Ashland avenue blizu 18 ceste. Vpored njegovega programa smo priobčili zadnji četrtek. Koncert se prične točno ob 3. popoldne.

ANGLEŠKI LABORITI ZA MIR

Vojna naj obstoja samo še v pretekli zgodovini. — Pogajanja za razorožitev ugodno napredujejo. — Kazen za krivce v Palestini.

Brighton, Anglija. — Na konvenciji laboristične stranke, ki se zdaj vrši v tem mestu, je govoril državni tajnik za zunanje zadeve, Arthur Henderson. Gromovito so pozdravljali delegati zlasti njegovo apel, naj skušajo napraviti iz tega leta leto miru. "Na potu smo," je dejal, "da izločimo vojno iz bodočnosti in jo spravimo med staro šaro." Pogajanja za razorožitev potekajo, po mnenju govornika, skrajno zadovoljivo in upanje je, da bo bodoča konferenca petih velesil končno rešila to vprašanje. Ko se bo to doseglo, bodo lahko države porabile ogromne svote, ki jih zdaj požira orožje, v boljše namene. Nikakor pač ni misliti, da bi se popolnoma izvršila razorožitev še zdaj, kajti predno se to zgodi, se mora temeljito preučiti mentaliteta narodov, ki so bili do zdaj vsi kolutortoliko vzgojeni v militarističnem duhu, in izprememba se ne more izvršiti čez noč.

Dalje je Mr. Henderson izjavil mnenje Anglije glede Palestine, in dejal, da Anglija nikakor ne namerava opustiti svojega protektorata nad to deželo. Glede zadnjih nemirov v Palestini pa je dejal, da je uvedena natančna preiskava in da bodo vsi, katero zaradi dane kaka krivda na njih, prišli pod najstrožjo kazen.

PRISTNE SLOVENSKE SLIKE

Česar ne zmore cela Slovenija z vsemi svojimi kino-gledališči, to imamo mi, ameriški Slovenci, namreč svoj lastni narodni film.

Cleveland, O. — Marsikdo, ki sliši ali čita o slikah, ki jih je nedavno izdala naša K. S. K. J., gre mimo tega, kakor mimo kake prav vsakdanje stvari, kateri ni vredno posvečati večje pozornosti. In vendar je ta stvar nekaj tako nevadnega, tako izrednega, da bi moral vsak z začudenjem postati ob njej. Pomislimo sledeče: Cela Slovenija v starem kraju, kjer je kompaktno naseljenih okrog poldrug milijon Slovencev, s svojim središčem ponosno Ljubljano vred, ki šteje okrog 60 tisoč ljudi, in ki ima v svoji sredi menda pet kinematografskih gledališč, — cela ta starokrajska Slovenija nima niti enega pristno slovenskega filma. Vse kar kažejo v teh gledališčih so po večini stari izrabljeni ameriški filmi. Neki očividec, Amerikane, ki se je nahajal letos na obisku v starem kraju, je povedal, da je imel v Ljubljani priliko, ponovno videti film, katerega je pred tremi leti že videl tu v Ameriki. In to vzamejo Ljubljančani vse za dobro in stalno polnijo gledališča. Iz zdaj si predstavljamo, kaj bi dala bela Ljubljana, kako navdušenje bi zavladalo, ako bi kako gledališče pričelo kazati pristno slovenski film, na katerem bi videli same slovenske obraze. Gledališče bi moralo ponavljati tako sliko skozi cele tedne. — Mi ameriški Slovenci, smo

KRIŽEM SVETA

Berlin, Nemčija. — Lahki operaciji se je moral podvreči v neki tukajšnji bolnici bivši svetovni boksarski šampion Gene Tunney. Takoj po operaciji je zapustil bolnico in se podal v domačo oskrbo.

Bonn, Nemčija. — Dragocnosti, katere je lastovala bivša nemška cesarska rodbina Hohenzollercev, in na katere je bila ta rodbina tako ponosna, bodo tekom tega meseca prodani na javni dražbi.

Rim, Italija. — Italijani ne norijo samo po našem Primorju med Slovenci, ampak postopajo podobno tudi z Nemci na južnem Tirolskem. Prepovedali so uporabo nemškega jezika v cerkvah, šolah, na sodiščih in pri javnih zborovanjih. Radovedni smo, kaj bodo Nemci ukrenili proti temu.

Lisbona, Portugalsko. — Sredi oktobra namerava portugalski predsednik Carmona oficijelno obiskati sosednjo državo Španijo in pri tej priliki v Madridu konferirati s španskim kraljem Alfonsom. Obiskal bo tudi mesta Sevilla in Barcelono.

Kairo, Egipt. — Egiptovski min. predsednik, Mahmud Paša, je razpustil parlament in tudi sam s svojo vlado odstopil ter razpisal nove volitve, da bo s tem dana priliko ljudstvu, da izrazi svoje mnenje o nedavno sklenjeni pogodbi z Anglijo.

Baden-Baden, Nemčija. — Konferenca delegatov šestih držav in dveh strokovnih izvedencev Zed. držav glede ustanovitve svetovne banke je v teku. Za predsednika te banke je bil enoglasno imenovan Amerikane Jackson E. Raynolds, ki je mesto prevzel.

VATIKAN NAMERA VA USTANOVITI SVOJO BANKO

Rim, Italija. — Iz dobro poučenih krogov prihajajo poročila, da so v delu načrti za ustanovitev lastne vatičanske banke. Predsedoval ji bo neki znameniti katoliški bankir, katerega ime se še drži tajno, doker ne bodo končane vse priprave. Prvo važno delo, ki ga bo imela ta banka, bo upravljanje denarja, ki ga je prejel Vatikan od italijanske države kot odškodnino po lateranski pogodbi.

SMRTNA KOSA

Chicago, Ill. — V sredo zvečer je preminul rojak Louis Sardoč, star 52 let, rodom iz Nabrežine. V Ameriki je bival dolgo vrsto let. Pogreb se vrši iz cerkve sv. Štefana danes v soboto dopoldne, katerega ima v oskrbi pogrebnik Frank Palacz. Sorodnikom sožalje, pokojniku R. I. P.!

tako srečni; imamo svoj slovenski film. Zavedajmo se, da je ta film, ki ga kažemo zdaj po naselbinah, veliki napredek na našem narodno-kulturnem polju, in naj ne bo Slovencev v naselbini, kjer se slika kaže, da bi ne šel in si je ogledal. A. Grdina.

Iz Jugoslavije.

PODIVJAN SUROVEŽ OBKAL MIRNEGA POTNIKA. — KMEČKA ŽENA V OGNJU. — RAZNE DRUGE NEZGODE IN NESREČE. — RAZNOTERE VESTI ŠIROM STARE DOMOVINE.

Grozna žrtev noža. Višnja gora, 15. septembra. Nocoj 15. septembra se je po našem mestu bliskoma raznesla novica o groznem dogodku, ki se je pozno zvečer odigral na pešpoti med Višnjo goro in kolodvorom. Z večernim vlakom se je v smeri iz Ljubljane pripeljal na višnjegorsko postajo dimnikarski mojster Ivan Perc iz Višnje gore. Očividci pripovedujejo, da je bil mož očitno nekoliko pijan. To sklepajo že radi tega, ker bi sicer ne bil mogel storiti tako zverinskega zločina, o katerem nam je poročati.

Prerunov Lojze iz Stranske vasi pri Stični se je peljal iz Višnje gore po pešpoti proti kolodvoru in je omenjenega Perca srečal že v bližini kolodvora. Fant je vozil brez luči, ker je bila svetla, mesečna noč. Čim je Perc zagledal fanta, ki se mu je bližal na kolesu, je proti njemu zaklical: "Kje pa imaš luč?" V naslednjem hipu je fant skočil s kolesa ter mirno odvrnil Percu, da mu luči na kolesu pač ni treba, ker je vendar svetla noč in se lahko vsakomur ogleda. Nato je Perc takoj fanta napadel z nožem.

Lojze, ki je splošno znan kot miren fant, se seveda ni nadejal napada in se zato tudi braniti ni mogel. Perc je bliskoma sunil z odprtim nožem proti Lojzu ter ga uredal na spodnjem delu brade in na vratu. Vrez je bil tako globok, da je bila prerezana žila odvodnica ter je fantu izteklo mnogo krvi. Fant se je nato hotel ubraniti napadalcu ter se je pripognil k tlom, da bi pobral v bližini ležečo poleno, s katerim bi se bil branil. V tistem hipu je napadalec sunil drugič ter urezal mirnega fanta v levo stran hrbtna. Urez je bil 3 in pol centimetre globok in 6 cm odlg, dosegel je celo pljuča, ravno nad srcem. Nato se je Lojze zgrudil nezavesten na tla. Zbral pa je vendarle še zadnje moči, se dvignil kvšku in stekel do bližnje Omahnove gostilne. Tam je zavpil na pomoč, nakar so prihiteli Omahnovi in drugi ljudje ter nesrečnemu fantu začeli mašiti rane, da so zadržali otekanje moči.

Slučajno se je nahajal blizu isti hip Janko Erjavec, fotograf iz Višnje gore. Ko je videl, v kakšnem resnem položaju je okrvavljeni in ranjeni fant, je svetoval ljudem, da so nesrečnega fanta naložili v prikolico motocikla ter ga je nato Erjavec hipoma odpeljal k zdravniku dr. Fedranu na Hudob. V štirih minutah je bil fant že tam.

Zdravnik je napadenemu nudil zdravniško pomoč. Ugotovil je stanje napadene žrtve, mu izmil in zažil rane, nakar so vaščani fanta odnesli v Stransko vas na njegov dom. Medtem so orožniki napa-

dalca že aretirali. Značilno je za napadca, da je takoj po svojem zločinu odšel mirno v gostilno k Nadrahu ter tam naročil pijače in pil, kot da se ni nič zgodilo. Ko so prišli orožniki in mu napovedali aretacijo, je mož sprva vse tajil in sploh ni maral nič vedeti o napadu. Orožniki so nato pozvali napadca Perca, naj izloži iz žepov vse svoje stvari. Mož je to storil, le nož, s katerim je napadel Lojzeta, je hotel orožnikom prikriti. Ker je orožnik dvomil, če je mož vse izložil iz žepa, je segel nato še sam v žep in res privlekel je iz hladnega žepa — okrvavljeni nož. Čim je Perc zagledal okrvavljen nož v orožnikovi roki, ni več tajil dejanja, marveč ga je prostodušno priznal.

Perc Jože, junak tega gnusnega napada, je okrog 40 let star, ima v Višnji gori svojo dimnikarsko obrt že dolgo vrsto let ter je ljudem znan kot precej razburljiv človek. Vendar takšnega zločina ni nihče pričakoval od njega. Mož se zagovarja, da je fant njega napadel ter ga udaril s kolom po glavi. Nato se je šele sam branil.

Huda nesreča kmetске žene.

Na Ježi pri Črnučah je v nedeljo popoldne 15. septembra Jerebovka kurila peč. Ker se butare niso hotele takoj vneti, je žena v peč vtila petrolej. Posledice so bile grozne: butare so se pri priči vneli in je plamen hipoma z vso silo hušknil ven iz peči in naravnost v Jerebovko. Na ženi se je takoj vnela obleka ter vsa na njej zgorela. Žena je bila takoj vsa opečena, zlasti po spodnjem delu telesa. V silnih mukah so jo prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer je podlegla. Domačini so tudi hišo samo komaj rešili pred požarom.

Smrtna kosa.

Umrl je 17. septembra v Borovnici gostilničar G. Alojzij Godec v 56. letu svoje starosti. — Umrl je 16. septembra v 48. letu znani ptujski odvetnik dr. Tone Gosak. V petek 13. septembra ga je zadela kapa, kateri je v terek podlegel. Pokojnik je bil zaveden narodnjak in je mnogo storil za Ciril Metodovo družbo.

Smrtna žrtev električnega toka.

Dne 14. septembra okrog 11. dopoldne se je pripetila pri stavbi hotela "Črni orek" težka nesreča, ki je zahtevala človeško žrtev. Bogomir Jezernik, 20-letni delavec iz Studencev, ki je bil pri gradnji zaposlen že od vsega začetka, je po lastni neprevidnosti prišel za električno napeljavo, ki ni bila izolirana. Učinek je bil strašen. Delavec se je takoj zgrudil na tla in obležal.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljkov in dnevo po praznikih.

Izdaja in tiska
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: CANAL 0098

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: CANAL 0098

Naročnina:		Subscription:	
Za celo leto	\$5.00	For one year	\$5.00
Za pol leta	2.50	For half a year	2.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:		Chicago, Canada and Europe:	
Za celo leto	\$6.00	For one year	\$6.00
Za pol leta	3.00	For half a year	3.00

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, kje imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagata listu.

DOPISI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnje številke v tednu je čas do četrtega dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov vredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

P. G.:

Iz fašistovske norišnice

V poslednjem času se mnogo govori in razpravlja o združenih evropskih državah ali o takozvani Panevropi. Mi smo svojočasno poskušali dokazati in mislmo, da se nam je to tudi posrečilo, da je Panevropa nemogoča, dokler obstoja Antievropa, ki je istovetna s fašizmom in ima v Rimu svojo prestolnico. Zato je razumljivo, da gledata fašizem in njegovo časopisje z zaničevanjem, zasmehom in sovraštvom na plemenito gibanje za združitve evropskih držav, ki pridobiva od dne do dne vedno več tal in pristašev.

Radi tega bi vsak trezen in zdravo misleč človek mislil, da je samo zasramovanje onega plemenitega gibanja navet o načinu združitve evropskih držav, ki ga priobčuje fašistovska revija "Antievropa" in ki ga prinašamo nižje v prevodu. Kdor pa pozna duševno perversnost in blaznost fašistovskih pisnov, ne bo niti za trenutek dvomil, da je bil oni predlog mišljen popolnoma resno v blaznih fašistovskih možganih. Neverjetni navset se glasi:

"Pri ustvarjanju evropskih združenih držav bo treba poskrbeti za imenovanje enega predsednika, enega vodje. Izbira bo morala pasti na najbolj genialnega, slavnega, odločnega in spoštovanega moža v Evropi. Ta mož bo očividno Benito Mussolini, zakaj on združuje vse te lastnosti. Nadalje bo potrebno začrtati novi velikopotezni politiki gotove smerne, ki ji bodo zagotovile ne samo sodelovanje različnih narodov in držav, temveč tudi sodelovanje različnih družabnih razredov, ki naj bi omogočilo nagel in uravnotešen razvoj gospodarstva ter istočasno razumno izrabljanje vseh ustvarjalnih možnosti. Izbira bo padla tedaj na fašizem, kajti edino fašistovska Italija je znala vse to izvesti in služiti lahko za vzor."

Kako naj imenuje ta nasvet oni, kdor količkaj pozna fašistovsko Italijo? Z besedama duševna perversnost in blaznost je še vse prefralno povedano. Kdor namreč le količkaj pozna fašistovsko Italijo, ta ve, da bi sprejetje podobnega nasveta, če bi bil sploh sprejemljiv, pomenilo spremeniti Evropo v ogromno ječo, kakor je danes ogromna ječa Italija. Kdor količkaj pozna postopanje fašistovske Italije z njenimi narodnimi manjšinami, ta dobro ve, kako si predstavlja fašizem sodelovanje narodov. Kdor le količkaj pozna postopanje fašistovske Italije z delavskim razredom, ta dobro ve, kako si predstavlja fašizem sodelovanje družabnih razredov. Kako se drzne fašistovski pisn samo domnevati, da bi se pustila Evropa oropati svojih s krvjo pridobljenih svobodščin, kakor se je pustila oropati Italija? Toliko pa bi — čeprav blazni — fašistovski pisn lahko vedel, da prava Evropa ni Italija in da pravi Evropejci niso Italijani.

Briandovo svarilo

V zaključku svojega velikega govora na letošnjem zasedanju društva narodov se spregovoril francoski zunanji minister med drugim tudi sledeče svaričje besede:

"Paziti pa bi bilo treba na poskuse zastrupljanja, ki se še vedno vršijo. Oni, ki se trudijo za socialni napredek, morajo paziti, da bi ne dobili prostih rok tisti, ki še vedno tajno in navdušeno pripravljajo vojno. Društvo narodov mora paziti

na to, da ne bo zlasti mladina napolnjena s sovraštvom, ker drugače bodo postale vse lepe določbe društva narodov brez-pomembne."

Časopisje je ugibalo, na koga neki je mislil in namigaval Briand s svojimi svaričji besedami. Nekateri so bili mnenja, da je Briand z onimi besedami namigaval na boljševidem, drugi so bili mnenja, da je z njimi namigaval na fašiste, nacionaliste in boljševidke. Nam se tudi zdi, da je Briand s svojimi prvimi besedami namigaval na vsa tri gibanja, glede poslednjih o vzgoji mladine pa smo prepričani, da je z njimi kazal s prstom na fašizem.

Kje na vsem božjem svetu se vzgaja mladina in kakor sovraštvu, v takem poveljevanju lastnega in zaničevanju drugih narodov, kot se to dogaja v fašistovski Italiji? — Sovraštvo začno vcepljati in mlada srca balilit. To vcepljanje sovraštva se nadaljuje pri naraščanju in za razžiganje tega sovraštva skrbijo stranka in njeni voditelji z Mussolinim in njegovim pobočnikom Turatijem na čelu. "Libro e moschetto" (knjiga in puška) je geslo fašistovske mladine. V resnici pa se posveča knjigi le malo pozornosti, tem večja pa puški, s katero se morajo uriti celo "mlade Italijanke". Mar ni vsa vzgoja italijanske mladine usmerjena na pripravljanje mladine za vojno? Mar se ne zaključuje skoro vsak govor Mussolinija, Turatija in drugih fašistovskih voditeljev z namigavanjem na vojno, ki naj bi prinesla Italiji cesarstvo, veličje in slavo?

Prav ima Briand, ko pravi, da mora Društvo Narodov paziti, da ne bo zlasti mladina napolnjena s sovraštvom, ker drugače postanejo vse lepe določbe Društva Narodov brez-pomembne. Zato pa mi vedno pravimo in ponavljamo, da ne bo v Evropi pravega in trajnega miru, dokler ne bo strt v prah največji njegov sovražnik — fašizem.

TO IN ONO IZ NEW YORKA IN BROOKLYNA.

New York, N. Y.
To so dve slovenski naselbini in sicer prvi na vzhodu, kamor smo vsi najprvo dospeli v Ameriko, skozi takimoenovani "Greater New York". Dasi sem bil že tam večkrat, se vendar človek vselej, ko dospetja, občuti kot tujec in ne prilagodjen newyorškimi cestnim, pod- in nadulčnim železnicam. Kakor tudi ne vrvenju in drvenju, ki se vrši podobno deročim rekam, med tamošnjimi ljudmi. Človek občuduje to vrvenje, a obenem ta red pri tej silni hitrosti, s katero gre vse v redu, kakor zemeljska obla po vsemirju, vedno enakomerno naprej. Kaj bolj interesantno je videti poulično vožnjo nad zemljo vse navskriž, a stokrat bolj pa vožnjo pod zemljo po tunelih v globčini za 3 in 4 nadstropja. Sploh, kateri tega sam ne vidi, ta ne more niti misliti ali verjeti, da je kaj sličnega mogoče napraviti po mestu, ker nad temi tuneli stoji stavbe hiš po 40 do 50 nadstropij in vendar je za železnico kljub temu spodkopano, da vozi pod zemljo. Dovolj pove tudi to, da so tuneli speljani tudi pod vodo reke Hudson, po kateri plovejo parniki. Preko te reke so speljani velikanski mostovi, v dveh in več nadstropjih, po katerih vozijo v ogromni masi vestranski promet sem in tje. Ekspressni vozovi drviijo 6 do 8 voz tovara, veliki skoro kakor kak železniški vlak. Pod zemljo so obširne prostorne

postaje, razsvetljene moderno z različnimi imeni in številkami, z označbo cest na površju, tako da potniki sedeč v vozovih pod zemljo, lahko vedo, kje in kedaj bo njih štacija. Ko se ustavi tak podulčni vlak s 7 ali 8 vozovi, se odpro vsa vrata kmalu na vseh vozovih, vse ljudstvo, ki ima izstopiti, je v par sekundah zunaj na platformi, katere je ravno tako visoka, kakor je voz; tako ni treba stopati ne gori ne doli. V istem trenutku, ko so ljudje stopili ven, so že drugi vstopili notri. Zopet se vsa vrata hkrati odprda in je že na drugi postaji. V dveh minutah je za njim privozil že drugi vlak in isti proces kakor preje, pride zopet na vrsto. In tako gre naprej in naprej dan za dnem, enako po noči, kakor po dnevu, kakor vletok vele-reke. Takega prometa menda ni na svetu, kakor v Velikem Novem Yorku. Po drugih vele-mišljenih promet usahne vsaj po polnoči, tu pa pridri od treh zjutraj ali opoldne, ali zvečer, vedno polne postaje, vse se giblje naprej in naprej. Kare, pod ulicami, nad ulicami in povsod so vedno polne potnikov vsaki čas.

Na postajah in ob hodnikih v podulčnih prostorih, ob železnici pod zemljo, je vse polno razsvetljenih trgovin, da dobiš kar hočeš, kakor na površju. Človeku se zdi, da se nahaja v podzemeljskem mestu in popolnoma pozabi, da se nad njim nahaja Veliki New York. Za 10 ali 15 milj voznje

pod zemljo zadostuje le nekaj minut. Kar se more človek čuditi, je pa zopet to, da vsa ta vožnja stane le 5c; peljete se kamor hočete, je le 5c. Kondukerji nimajo z denarjem ničesar opraviti. Vsak mora imeti "nikel" že pripravljen, da ga spusti v železno škatljo, kakoršna stoji v spodnji postaji, mimo katere gredo potniki na postajo. Pri škatlji je narejeno tako vreteno, da potnika ne spusti prej naprej, dokler ne pade "nikel" v škatljo in tam sproži zaporo, ki odpre vreteno, da stopi potnik lahko naprej. Dokler zdej potnik ostane znotraj te ograje, se potnik lahko vozi dokler hoče naprej. Lahko izstopi iz enega vlaka, pa zopet vstopi v drugega, da le ne gre s postaje skozi vreteno. To, kar velja za podzemne železnice, velja isto za nadulčne železnice. Plačate za vožnjo 5c in vzamete nadulčno elevator železnico. Mogoče se vozite 10 ali 15 milj nad zemljo, kar naenkrat pa zavoziv vlak pod zemljo pod reko Hudson in zopet nekaj milj in potnik se nahaja daleč na drugi strani mogočnega Novega Yorka v nadulčni železnici. Na ta način sem se peljal nekoč nad 40 milj daleč, kakor zgoraj omenjam, za borih 5c. Na navadnih železnicah računajo potniku od 3c do 4c na miljo. Ko človek to premišluje, mu pride na um, da je ta veliki Novi York v resnici kralj vseh mest sveta ter da je za vsakega, ki ima kedaj priliko, vredno si ga ogledati, to čudovito delo gradbenih inženirjev, da človek vidi, kaj vse zmore človeški um v konstrukciji.

Ko se človek prvi hip pojavi v Velikem Novem Yorku, si misli, da je zgubljen, ako je pa le malo pozoren na ceste, se kmalu spozna, da je lahko priti kamor hoče. Vse to seveda, da onemu, ki zna navodila in napisne čitani. Radi take komoditete in takih ugodnih transportnih sredstev, se mesto tako hitro širi in množi. Novi York šteje, kakor pravijo, že nad 7 milijonov ljudi. Take mase prepeljati vsak dan na delo in z dela, vse druge čez dan, ki gredo v mesto in nazaj, si lahko misli vsak tisti, ki ima v tem oziru kaj pojma. Kaj ne, pri nas Slovincih imamo velike težave in smo kar iz sebe, če imamo o priliki piknik-ke prepeljati par sto članov na kraj, kjer je piknik. Tu pa tako število. Mislite si, kako mora biti torej vse to organizirano, da se promet vrši kar naprej in naprej nemoteno po dnevu in po noči.

Človek bi mislil, da v Velikem Novem Yorku nimajo ljudje nobene prilike za vep na prosto, v naravo, na piknike, izlete itd. Temu odgovorim: da ima ves ta sedem milijonski narod več ugodnosti nego ima katero drugo mesto v Ameriki. Samo morsko obrežje jim daje več užitka, kakor si

DR. KRŠČANSKIH ŽENA IN MATER.

Pueblo, Colo.
Naše društvo Krščanskih žena in mater je sklenilo, da priredi zopet igro. Prav zaprav bomo imele kar dve, eno v slovenskem in eno v angleškem jeziku. Prva se imenuje Gospa Kordula v dveh dejanjih, jako smešna in druga ravno tako se imenuje pa "Hans von Smash." Rade bi ustregle stari in mladim, zato smo naredile tako in po igri bo pa ples. To bo 20. oktobra zvečer v dvorani sv. Jožefa. Torej nepozabite priti. Mislim, da se ne bo noben kesal, če pride gledat. Toliko povem, da bo za gospo Mrs. Tina Kastelic in mislim, da veste, da kjer je ona je dosti smeha. Videli boste, kako je bila Kordula po-redna in potem, kako se je poboljšala in kako so jo vse njene prijateljice zapustile, ker ni hotela več z njimi druge ljudi obirat.

Prosimo posebno vse članice, da naj kar največ morajo vstopnice prodajo. Ako se vse potrudimo, tudi nekaj naredimo. Naša veselica, katero smo imele 15. septembra se je tudi dobro obnesla. Kaj pa naša Špelica, jo nič ni videt, ne slišat od nje. Ta preklicana Špelica, menda jo je popihala k Tonetu in mu pomaga putrhe namakati in nabijati v ta spodnjem štuku. Veste, Tone je bil prišel Špelico obiskati na pustni torek zvečer. Sedaj je menda pa kar h njemu šla, ker si ji je dopadel. Prosim te Špelice, naj se kaj oglasiš in Tone tudi, da bomo vedeli, če sta še pri življenju.

Štaccarjeva Pepca se je tud nekam skrila, jo ni več na spregled. Morda je tud svojega Matevžka dobila. Torej pridita tudi vidva malo na svetlo, da se поблиže spoznamo. Pozdravljam vse skupaj.
Prijateljica Mina.

TO IN ONO IZ FOREST CITY

Forest City, Pa.
Delavske razmere so se nekoliko zboljšale. Upamo, da bodo prišli boljše časi nazaj. V naši naselbini smo zgubili zopet enega pionirja, ki je prišel v to deželo nekako pred 28 leti. To je Mr. Josip Kamin, iz fare Čatež pri Zaplavi. Naselil se je bil v Forest City in delal v premogokopu Delaware Hudson Coal Co. 25 let. Vzgojil je sedem sinov in eno hčer. Starejši sin Joseph je prevzel trgovino Eichholzer Co., z železnico in poštvištvom. Drugi sin John pa hodi že drugo leto v Seminary sv. Vincencija. Tretji sin Billy, dela pri bratu Josephu, po poklicu plumber ali ključavnikar in četrti sin Pavel, dela tudi v ravno isti trgovini kot knjigovodja, peti sin Anton, pohaja četrto leto v High School in šesti sin Alojzij, drugo leto v High School in sedmi sin Lawrence pa v 8 razred (Dalje na 3. strani.)

G. Kifelje.

KAKO SEM BIL IZVEDENEC ZA VOJNO SODIŠČE

(Konec.)
Črez tedne sem zopet šel — s starimi skrbmi in strahom — k njemu.
"Tokrat imamo nekaj lažjega. Vojaštvo nam je poslalo šifrirano pismo, s katerim si ni vedelo pomagati. Mi smo ga dešifrirali, toda ne popolnoma; spoznali smo pač, da je pismo slovensko, toda tega jezika med nami nobeden ne razume. Za Vas bo to lahka reč." O moj Bog! Kar streslo me je: tokrat imaš usodo lastnega rojaka v rokah!
S strahom sem segel po papirju, ki mi ga je pomolil prav pod nos, toda že ob prvem pogledu na prvo vrsto mi je odleglo.
"Preljuba moja Ančka!"
"O, gospod dvorni svetnik! To pa je prav nedolžno, za-ljubljeno pismo!"
"Že mogoče. Poglejte, kaj je s tem."
Kar pri dvornem svetniku sedem k mizi in dešifriram pismo v onih delih, kjer še ni bilo dešifrirano. Za me je bila stvar prav lahka. Strokovnjaki niso dognali pomena vseh znakov, tako n. pr. ne za 'e'. Torej so v svojem prepisu postavili na mestu onih znakov samo pike. Jaz sem kajpada takoj videl, da je treba v njihovem prepisu "Aj.n.ika" brati "Aj.nčika". In tako je šlo tudi pri drugih besedah; luknje v prepisu so bile hitro izpo-

injene. Sedaj je bilo treba pismo še prevesti v nemščino.
"Gospod dvorni svetnik, ali lahko prevod kar tukaj pri vas dikiram gospodični v stroj, da bo šlo hitreje?"
"Prosim."
Postavim se k stroju in začnem. Toda stvar nikakor ni lahka: pismo je sama rosna, cvetoča gredica, sam nageljček, fajgeljček, rožmarin, fant piše res, kakor bi rožice sadil. Potrudim pa se v resnici, kar se le da; Nemci naj ne mislijo, da naši fantje ne zna-jo pisati lepih pisem. In moj prevod menda res ni slab: z zadovoljstvom opazujem, in tudi dvorni svetnik se prijazno muza, ko vidi, kako gospodični počasi leze kri v ušesa. Na koncu pogumno tvegam šalo: "Gospod dvorni svetnik! Sedaj pa ji lahko pošljete kar tale prepis, da se tudi njej ne bo treba mučiti z dešifriranjem."
On se prijazno nasmehne: "Gospod doktor, potem prideva tudi midva pod paragraf, Vi, ki ste to nasvetovali, in jaz, če bi kaj takega storil."
"Kako to?"
"Pismo je namenjeno — poročni ženi."
"Ali med vojsko mož ženi ne sme pisati zaljubljenih pisem?"
"Mož — ženo. Toda tale vaš rojak, ki zna pisati tako lepa pisma, ni mož te žene."
"Toda zaradi tega pač menda ni zaprt?"
"Zaprta, zaprt, in celo dolgo čez, dasi ne zaradi tega. Vidite, stvar je taka. V nekem trgu v Vaši domovini se je oddelek vojakov pripravil za odhod na fronto. Med njimi je bil tudi tale Vaš fant. Misli je, da naredi prav zvito, če pošlje v svojo vas šifrirano pismo, ker potem razen naslovljenke ne

bo nihče vedel, kdo ji piše in kaj. Toda pismo je še prej prišlo v roke vojni cenzuri, ki je s pomočjo orožništva najprej poizvedela, kdo piše na ta naslov, nato pa pisca dala zapreti. Zaprt ni zaradi vsebine pisma, ampak zaradi tega, ker je bilo napisano s skrivno pisavo, torej sumljivo. Fant je zaprt, pismo pa je romalo od vojaškega urada do vojaškega urada, dokler ni nazadnje prišlo v naše roke. In v Vaše, gospod doktor!"
"Sedaj bo menda pač lahko izpuščen."
"Brez dvoma. Zopet eden med mnogimi, ki niso nikdar izvedeli, zakaj so bili zaprti, ne, zakaj zopet izpušeni."
"Odkrito me veseli, da sem lahko pri tem tudi jaz nekoliko pomagal."
"Hvala Vam, gospod doktor. In — na svidenje!"
"Klanjam se, gospod dvorni svetnik."

Videla pa se nisva nikdar več. Sedaj je že nekaj let na onem svetu.
In če potrebujejo tudi tam kakega "kriminalista", potem je pač on, o tem sem prepričan, za "dvornega svetnika" pri svetem Petru ali Mihaelu, in ne pri Luciferju. O tem sem res prav trdno prepričan.
In ob tej misli me je nekako manj strah onega — prvega koraka čez poslednji prag.
NAMESTO K POROKI V ZAPOR.
Na Dunaju so aretirali nevarnega sleparja, ki se je izdajal za ameriškega inženjerja Pavla Jacksona, med njegovo prtljago pa so našli jugoslovanski potni list na ime Dušana Bogdanoviča iz Rume in še eno potrjeno legitimacijo newyorškega avtokluba na

SVETILNIK
katoliškega shoda.
Rev. Bern. Ambrožič, O.F.M.

Resolucija katoliškega shoda.

Na to sem na tem mestu že več ko enkrat opozoril. Resolucije katoliškega shoda ne smejo ostati zgolj na papirju. V njih je na kratko in prav lepo povedano, kaj je hotel katoliški shod ameriškim Slovincem pustiti za spomin. Pa ne samo za spomin so tiste resolucije, temveč so resno naročilo, kaj moramo vedno imeti v mislih, in so obenem navodilo, kako naj uravnavamo svoje življenje, da bomo ne samo po imenu, ampak tudi v dejanju in v resnici katoliški.

Ako bi bilo mogoče doseči, da bi se vsi naši Slovenci ravnali po teh resolucijah, potem bi smeli reči, da je naše katoličanstvo popolno in naše katoliško delo dovršeno. Potem bi katoliška akcija med nami ne imela durgga dela nego stati na straži in čuvati dragoceno posest. Toda kdaj bo mogoče reči, da je tisti lep čas prišel? ...

Resolucija o škofu Baragi.

Resolucija, ki se nanaša na škofa Barago, stoji v vrsti resolucij na devetem in obenem zadnjem mestu. Vendar se mi zdi v danih razmerah najbolj aktualna, čeprav morda ni najbolj pomenljiva. Stoletnica njegovega prihoda v Ameriko se obhaja prav za prav prihodnje leto. Takrat je najlepša in najbolj pripravna prilika, da se nekaj stori v smislu devete resolucije katoliškega shoda.

Mimogrede naj opozorim na to, da je nedolgo tega Jugoslovanska Zveza v Mimesoti sklenila prihodnje leto praznovati Barogovo stoletnico. — Tozadevni sklep je bil menda objavljen v vseh slovenskih ameriških listih. Prav je to in lepo. Toda zdi se, da se tisto praznovanje ne bo vršilo na tak način, da bi bilo v smislu resolucije katoliškega shoda. Na drugi strani je pa to opomin za nas, da začnemo misliti, kako bomo mi, katoliški Slovenci, prihodnje leto proslavili Barogovo stoletnico. — Katoliški shod nam je s svojo resolucijo o Baragi dal samo nekaj migljčev, vse drugo ostane odprto vprašanje in je vsakemu prosto, da predloži svoje nasvete. Eno je pa gotovo: čas je, da pride odhod pobuda. Naš "Svetilnik" je morda za sedaj še najboljši poklican, da vrže v javnost neko misel, katero naj potem dalje tuhtajo in oblikujejo vsi, ki se jim bo stvar zdela zanimanja vredna.

Besedilo Barogove resolucije.

Preden vržem na papir svojo skromno misel o tej zadevi, je treba tu ponovno predočiti dotično resolucijo samo. Naj vsak dobro prebere resolucijo in potem moj predlog za praznovanje stoletnice, pa naj premisli, če je predlog primeren ali ne.

"Prvi vseslovenski katoliški shod, vršec se o priliki stoletnice prihoda prvega slovenskega misijonarja škofa Friderika Baragi, ki je umrl v sluhu svetosti, srčno želi, naj se čimprej prične akcija za njegovo proglašenje blaženim. — V ta namen naprosi glavni odbor katoliškega shoda marketškega gospoda škofa, da podvzame za to primerne korake."

Tako se glasi resolucija in v takem smislu se mora vršiti naša proslava Barogovega spomina prihodnje leto. Da, Baraga zasluži čast v prvi vrsti kot svet mož, kot apostol in

IZ SLOV. NASELBIN.

(Nadaljevanje z 2. strani.)

javne šole. Hčer Mary pa pomaga doma svoji materi. Pokojni Josip Kamin je bil eden izmed tistih redkih značajev, ki se je s svojim mirnim in pa veselim obnašanjem priljubil, vsa leta, kjerkoli je bil, je bil dober in marljiv faran slovenske cerkve sv. Jožefa v Forest City. Naj mu bo Bog za vse delo milostljiv, da bi užival zasluženo počitek. Sorodnikom pa naše globoko sožalje.

Naročnik.

KAJ JE NOVEGA V DALJNI MONTANI?

Butte, Mont.

List A. S. tudi tukaj v veseljem prebiramo in ker vam ravno pošiljam naročnino za tri nove in sedem starih naročnikov, ki so obnovili naročnino še za naprej, pošiljam obenem tudi mali dopis, za katerega prosim prostorček v našem priljubljenem listu.

Tukajšnje življenje gre nekako srednje pot. Ni preslabo, pa tudi ne preveč dobro. Tukaj so sami bakreni rudniki in veliko delavcev v njih dela. Nekateri zaslužijo še precej dobro, ali delavec je vedno v veliki nevarnosti pod zemljo. Zato si pa tudi v tej jesenski sezoni pridno pripravljajo v ta spodnjih stških razna okrepčila, da se včasih malo razveselijo ter pozabijo na križ in težave in vse trpljenje. Tudi vsa društva se pridno pripravljajo na veselice in sicer društvo sv. Ane, šte. 208 K. S. K. J. bo imelo vinski tergatev in ples te dni. Gotovo bo najboljše zabava na tej priležnosti.

M. K.

IN, KAKO SE KOMANDIRAJO NAŠI V OTTAWI?

Ottawa, Ill.

Že dolgo ni bilo nobenega glasu iz naše naselbine. Kar se tiče delavskih razmer, so vedno po starem. Kateri delajo, tisti svoja dela skrbno držijo, ker se drugega težko dobi. Za tiste pa, ki delat ne ljubijo, za te pa ni dela, kakor menda nikjer drugače ne.

Naša društva, tri po številu pripadajoča pod okrilje Družbe sv. Družine, to so šte. 5, 15 in 17. Se prav dobro razumejo med seboj in vsestransko napredujejo. Zlasti se živahno giblje žensko društvo šte. 17. dr. sv. Terezije, D. S. D. Članice večkrat pridejo kak party. Zadnji mesec so imeli kar dva partyja. Prvega so imele pri Mrs. Josephini Bradich, kjer so se jako lepo imele. Zabavale so se do pozne noči. Druga je bila pri Mrs. Katarini Videc, to je zadnje soboto, ko je bil njen rojstni dan. Pripravile so zenske lepe pojedino in ji kupile tudi lepih darov, tako da se bo tega partyja še dolgo spominjala. Imena katere so priredile ne bom objavljal, ker se vseh ne morem spomniti in tudi bi preveč prostora vzelo.

Samo to morem še povedati, da so bile na party vse do ene. Vse zavedne Slovence. Še nekaj moram poročati, da je nam nemila smrt ugrabila dobrega našega prijatelja rokajaka Jakoba Šimoniča. Bil je

predsednik dr. šte. 5. D. S. D. Naj v miru počiva

Naj za danes zadostuje, pa se oglašim še kaj drugič.

Nick Kozarich.

GLAS IZ PITTSBURŠKE OKOLICE.

Etna - Pittsburgh, Pa.

Ker se malo kedaj čita kak dopis iz naše naselbine ali našega Smoky City sem se jaz namenil poročati par vrstice. Dela se zdaj tukaj malo bolj. Samo ne svetujem pa sem kaj hodit nikomur za delom. Kajti imamo tukaj mnogo mnogo ljudi brez dela.

Tukaj so se pojavili nekaki sleparji, kateri naš ubogi slovenski in hrvaški narod na vse zvite načine skubijo. Med njimi je tudi eden Štajerc. Cenjeni rojaki varujte se sleparjev in dobro premislite, komu izročite svoj trdo zasluženi denar.

Obenem apeliram na vse rojake, da si poskrbe za zimske večere dober in pošten list Amerikanski Slovencek, ki je v resnici najbolj zanimiv izmed vseh drugih. Poskusite tudi drugi ta list, pa bote videli, da je res.

Pozdrav na vse naročnike!

Naročnik.

NOVICE IZ DENVERJA.

Denver, Colo.

Skoro celi mesec septembra smo imeli lepo vreme. Le v začetku je bilo malo deževno in mrzlo.

Delavske razmere so srednje, tako da kdor vedno dela si zasluži za pošteno življenje.

Naši rojaki tukaj v Denverju si nekateri izmed njih postavljajo lepe hiše. N. pr. Mr. Frank Krašovec, si je naredil lep dom na 46 Washington street. — Drugega istotakega si je dala narediti Mrs. Klun. na 46. Pearl street. Obe hiši so jako lične od znotraj in od zunaj in obe ste blizu slovenske cerkve, na enem bloku.

Tako je prav, da se Slovenci naseljujejo blizu svoje fare. — Mr. Anton Debelak je kupil lep nov dom na 45 Grant Str. — Mr. Rudolf Kvas, si je dal narediti lep dom na 50 Grant street. Le tako naprej. Rojaki kaj bi plačevali najemninu za tuje hiše, je bolj prav da si kupite lastne domove. — Mr. Anton Zemljak, kateri je imel rooming house, je tudi kupil hišo na 30 in Lawrence street. Ta je malo oddaljen od Globeville, pa vendar bliže, kakor poprej in ker je še preje vedno prihajal na zabave, društvene ali cerkvene, bo gotovo zdaj še bolj.

Štorklja se je tudi pri nas v Denverju precej udomachila. Dne 6. septembra se je oglasila pri Mr. in Mrs. Šiška na 3827 — Franklin street. Pustila jim je lepo hčerko za spomin. Potem se je oglasila pri Mr. in Mrs. Drobnič na 44 Logan. Pustila jim je zalega sinčka. Potem je šla h Mr. in Mrs. Champa, tam je spet pustila lepo hčerko. Novorojenčki in matere so vsi zdravi in se dobro počutijo.

Pri nas se že pridno pripravljamo na redni letni cerkveni bazar, kateri bo 24. 26, 28 in 30. novembra in 1. decembra. Razne stvari so na programu. Tiketi za bazar se

že prodajajo. Posebno pralni stroj, ki stane \$120.00 je lep in ga bo dobila tista oseba, ki bo srečna. Veliko drugih stvari bo na programu. Zanimajte se zato in agitirajte vsak med svojimi za čimvečjo udeležbo na bazarju!

Pozdravljam rojake širom Amerike, posebno pa naše Denverčane.

Geo Pavlakovič, zastop.

ZAHVALA ROJAKA, KI GA JE ZADELA NESREČA.

Radule pri Šmarjeti, Dolenjska

Z tresočo roko in z sluhno brezmejnega veselja sem odprl pismo iz Amerike. Poslala ga je gosp. Lucija Gregorčič iz Milwaukee, Wis. Kakor je bilo že objavljeno v Slovincu, da mi je ves dom pogorel in sem prošil usmiljena srca za mali dar. Usmiljena srca iz Amerike so mi poslala skupno 16 dolarjev in sicer:

Lucija Gregorčič \$2. — Mrs. Ritonja \$1. — Mrs. Mikek \$1. — Joe Ogrič \$1. — Mrs. Arč \$2. — Mrs. Kozlovčar \$1. — Ana Kegel \$3. — Terezija Bevec \$2. — Mrs. Bojana 50c, Mrs. Janežič 50c, Mrs. Marold 50c, Anton Florjančič 50c, Mrs. Jankovič \$1. — Najprisrčnejša hvala vsem dragim darovalcem, Bog jim stotero poplačaj.

Sedaj z ženo in otroci prebivamo pod kozolcem. Jesen je pred durmi in zima za njo — žito nam je vse pogorelo istotako obleka. — Še enkrat kličem iz globoke hvaležnosti Bog plačaj. Ako bi se pa v hudi zimi kdo na mojo ubogo družinico spomnil ga ne bom pozabil v molitvi.

Z hvaležnostjo udani Janez Pelko, Radule št. 18, pri Šmarjeti.

TO IN ONO

DIJETA PROTI MORSKI BOLEZNI.

Staro pravilo veli, da je med najboljšimi sredstvi proti morskimi boleznim šampanjec, ki te baje že v majhnih količinah obvaruje njenih neprijetnih obiskov. Kakor pa trdi dr. Sydney Jones, ki je prebil že 6 let na krovu prekomornikov kot ladijski zdravnik in ki se je pravkar podal na svoje zadnje potovanje z "Aquitano", je to sredstvo popolnoma zgrešeno. Po njegovih izkušnjah šampanjec morskemu bolezni samo pospešuje, namesto da bi jo odpravil in to radi tega, ker podpira nastajanje kisline v želodcu, ki je glavni vzrok nastajanja te bolezni. Najboljša obramba je primerna dijeta kakšen teden pred vkrcajem, kakršno lahko nasvetuje vsak zdravnik. V tej dieti naj ne bo niti kapljice alkohola. Na ta način se bo šteto obolenj zmanjšalo za 90 odstotkov.

KRALJ AHMED IN NJEGOVE OBLEKE.

Albanski kralj Ahmed Zogu ima bogato garderobo z nad 2000 oblekami. V tej zbirki so narodne noše iz vse Albanije, neštene svečane obleke in klasični kostumi. Kralj Ahmed namreč ljubi romantiko, zato oblači toaletto Hamleta, Othela, Lohengrina ...

Niti ene obleke ni imel dvakrat na sebi. Na dan, ko ga je parlament proglasil za kralja, je nosil belo, z zlatom vezeno tuniko in škrlatno rdeč plašč. Veliki pariški krojaški salon je imel več mesecev opravka s to svečano obleko. Kralj Ahmed je ponosen na to, da govore o njem, da je najbolj eleganten monarh v Evropi. Poleg tega se pa trdi, da je Ahmed Zogu eden najlepših mož Evrope. Ko je študiral v Carigradu in Parizu, so ženske tako norele za njim, da se je dejansko moral skriti pred njimi. Kralj Zogu ima namreč fine, mehke in pravilne poteze v licu, sanjave, plave oči in nenavadno melodičen glas.

DESET LET ZRAČNE ČRTE.

Dne 25. pr. m. je poteklo deset let, odkar se je pričel redni promet na prvi trgovski letalski črti na svetu. Ta ekspresna letalska služba se je pričela med Londonom in Parizom in aeroplan, ki so se ga poslužili, je vozil dva potnika. Danes nosijo zračni ekspres med tema dvema mestoma 20 potnikov poleg pilota, mehanika in natakarja. Koncem leta 1919. je bilo v Evropi samo 3000 milj organiziranih letalskih črt, na koncu prvega desetletja jih je 50.000 milj in na celem svetu 90.000 milj. Koliko jih bo šele čez 10 let.

ŠIROM DOMOVINE

Smrtna kosa.

— V Gornjem jezeru pri Cerknici je umrl posestnik g. Matija Škrbec. — V Gorici vasi pri Ribnici je preminul 9. septembra Fran Ilc. — V Šoštajnu je umrl prevžitar Jožef Hliš. — V Hrastniku je umrl vsled povoženja od avtomobila rudar N. Ruprecht. — pri Slovenjem gradu.

Nesreča pri delu.

Dne 11. septembra je padel s strehe neke visokoprtilične hiše v Zeleni jami 46-letni klepar Jože Berčič, stanujoč v mostah, v Ribniški ulici 6. Padel je kakih 7 metrov globoko na tla. Poškodovan se je resno na levem senu in v kolku. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico.

Dve novi tovarni

bomg dobili v Ljubljani, odnosno v njeni najbližji okolici. Ob Dunajski cesti nasproti Brinja se že zida precejšnja stavba za tovarno kisa. Nekoliko dalje, poleg smodnišnice, pa je bil pred kratkim kupljen večji kompleks zemlje, kjer bodo tudi pričeli graditi novo tovarno. — Še bolj bi se na tej strani Ljubljane razmahnila industrija in tudi hiše bi ljudje še vse bolj zidali ob Dunajski cesti, ko bi se marsikdo ne strašil smodnišnice, ki tamkaj v bližini

KVALITETA — TOČNOST POŠTENJE

A. F. WARHANIČ

zanesljivi lekarnar — založnik fotografiranih potrebščin. 2158 West 22nd Street vogal Leavitt cesti CHICAGO, ILL.

ni stoji. Svoj čas so prav resno govorili, da bodo smodnišnico premestili nekam v gmajno tja za Nadgorico, sedaj pa je stvar spet zaspala.

Dve letalski nesreči pri Splitu.

Split, 13. septembra. V okolici Divulja pri Trogiru sta se pripetili zopet dve letalski nesreči. Pri vežbah vojaških hidroavionov se je ponestičil pilot Josip Jakopič. V precejšnji višini mu je odpovedal motor, zaradi česar je letalo padlo v vodo, kjer se je potopilo. Jakopič je še pravočasno odskočil in se je rešil s plavanjem. Kmalu za tem se je ponestičilo še drugo letalo, ki ga je pilotiral narednik Gurgulič. Z višine 200 metrov je padlo v vodo. Pilot je bil pri tem močno ranjen na glavi in si je zlomil levo nogo, vendar pa se je držal še tako dolgo nad vodo, da so ga rešili.

Nesreča v Trziču.

Žagar drv na motorni cirkulari Frank Uršič je po nesreči zašel z desno roko pod žago, ki mu je skoro dobesedno odrezala na desni roki kazalec in sredinec, manj ranila pa palec in mazinec. Imenovani je bil že pred dvema letoma tako nesrečen, da mu je ista žaga pokvarila prstaneec in sredinec.

Nova železniška proga v Bosni.

Bosansko lesno podjetje Varda je z madjarsko skupino družbe Ofa sklenilo, da zgradi železniško progo od Poče do Jelašca v dolžini 40 km. Trasanje proge je že končano in gre proga iz Poče ob reki Bištrici do Jelašca. Z gradnje proge se prične te dni, ker je denar že stavljen neki sarajevski banki na razpolago.

Nov generalni vikar ljubljanske škofije.

Ker se je dosedanji generalni vikar stolni prošt Andrej Kalan odpovedal tej častni funkciji, je knezoškof dr. Jeglič imenoval za svojega generalnega vikarja novega pomožnega škofa dr. Gregorja Rožmana, ki je včeraj prevzel svoje posle.

ROJAKOM

ki se jim ne dopade, kjer živijo in se nameravajo seliti, priporočamo, da si ogledajo Milwaukee.

V slučaju, da nameravate kupovati dom, trgovino ali obrt, zglasite se pri nas za nasvet.

Na prodaj imamo železninske, grocerijske, mesarske trgovine, gostilne, eno-ali večdružinske domove itd.

RIGHT REALTY CO.

Ermens & Ocvirk
502 National Avenue,
Milwaukee, Wis.

Telephone: Hanover 308.

LEO MLADIČ

ICE CREAM PARLOR

1941 W. 22nd St., Chicago

Tel.: Canal 4446.

Smodke, cigarete, tobak in raznovrstne slaščice.

Gostum so na razpolago domači prigrizki in druga okrepčava.

Vsem se priporočam v naklonjenosti!

PREVOZ - DRVA - KOLN

Rojakom se priporočamo za naročila za prevoz — drva in prevažanje pohištva ob času selitve.

Pokličite

Telefon: ROOSEVELT 6221.

Louis Stritar

2018 W. 21st Place, Chicago, Ill.

BOŽIČ V STARI DOMOVINI

Vi ne morete napraviti večjega veselja onim v starem božične praznike v njihovem krogu. Pridružite se kraju, ki so VAM ljubi in dragi, kakor če preživite

VELIKEMU IZLETU V JUGOSLAVIJO

na enem izmed sledečih izvrstnih parnikov.

Mauretania

(na Cherbourg) V SREDO 27. NOV.

Pod osebnim spremstvom g. John Kampotič-a.

Naši izkušeni spremljevalci Vam bodo New Yorka do Vašega cilja. Rezervirajte olajšali vse potne težkoče, ter skrbeli za si takoj prostor pri svojem lokalnem vašo udobnost in zadovoljnost na poti od stopniku, ali pa pri

CUNARD LINE 346 N. Michigan Ave. Chicago, Ill.

RABITE HITREJŠO POT!

Če hočete hitro doseči v mesto, tedaj vzamete hrvozlake in če hočete hitro doseči zdravje, odstraniti slab tek, zaprtnico, plin, slab dihr in enake znake želočne nerednosti, tedaj vzemite

TRINERJEVO GRENKO VINO

ki ne le očisti vaš želodec in čreva, temveč tudi povrne zdrav tek, pomaga prebavi, vam ojača vaš sistem in varuje proti bodočim želočnim neredom. Njega vsebina kaskara in druga zdravilna zelišča, maht in rudeče kalifornijsko vino-jamci uspeh. V vseh lekarnah. Vzorec zastoj od Jos. Triner Co., 1333 S. Ashland, Ave., Chicago, Ill.

Kupon za brezplačni vzorec

Dept. 12

Ime .....

Ulica .....

Mesto, država .....

T. C. Bridges:

Na pomoč

ROMAN.

Skoraj isti hip odpre vrata krepak, polizan možic v modrem seržu, ki si začne oba fanta jako prezirljivo ogledovati od nog do glave. "Oho! Torej sta prišla!" reče neprijazno. Jim, ki se je zavedal, da od njegove obleke kar curlja in zato njegova zunanost ni baš najbolj priporočljiva, zardi, Sama pa vse to ni prav nič zmedlo.

"Če niste slepi, lahko sami vidite, da sva prišla," odgovori Sam. "Zdaj nama pa morate povedati, za koga naju imate in kaj imate zoper naju!"

"Prav dobro vemo, kdo sta," ga zavrne možic pomenljivo. "Če pa hočeš izvedeti, kaj imamo zoper vaju, ti pa le to rečem, da bo za vaju najbolje, če izgineta, preden telefoniram na policijo. Poznamo vaju prav dobro!"

Zdaj pa se ojunači Jim.

"Lahko pokličete policijo, ako vas je volja," reče dostojanstveno. "Ker pa nisva naredila nič slabega, ne morem uvideti, čemu naj vam bo. Prišla sva, da govoriva s profesorjem Thoroldom."

"Kar se vama pa ne bo posrečilo," se odreže polizani možic na kratko in s temi besedami zaloputne vrata fantoma pred nosom.

6. Nepričakovano svidenje.

Sam se spogleda z Jimom v neizmernem začudenju in pravi:

"Ta človek je lump!"

"Ne on!" ga zavrne Jim. "Gadsdenov sel je prišel pred nama semkaj in vse te ljudi pred nama posvaril."

Sam ošpiči ustnice in žalostno zaživža.

"Tako torej stojijo te stvari!" pravi počasi.

Jim stoji in gleda na zaprta vrata, čelo pa se mu zmrača in tudi on reče počasi:

"Do Thorolda morava priti tako ali drugače. Mislim pa, da bova morala oprezovati in čakati."

Še preden pa je mogel Sam odgovoriti, se vrata zopet sunkoma odpro, polizani možic stopi med podboje ter jezno veli:

"Poberita se! Če tu postajata, se pregrešita zoper zasebno last in vaju zaradi tega lahko tožim. Ako mi nista v dveh minutah zunaj vrtnih vrat, vama zastavim svojo častno besedo, da bom poklical policijo."

Jim plane naprej in pravi resno:

"Prišel sem petdeset milj daleč, da govorim s profesorjem Thoroldom in moja zadeva je nujna."

Polizani možic pogleda Jima in ga vpraša:

"Za kaj pa gre?"

"Njegov nečak," odgovori Jim hitro, "za njegovega nečaka v Braziliji gre. Imam za profesorja Thorolda vest od njega."

Polizani možic nabere ustnice v zaničljivo mrdanje in pravi zasmehljivo:

"Tako, tako, to je torej tista zadeva. No potem vama pa lahko povem, da to novico že imamo; gospod, ki jo je prinesel, je pa Mr. Thorolda tudi posvaril, da bosta za njim prišla dva potepa z neko zlagano storijo. — Zdaj pa kar lepo izginita in svetujem vama, da se pobereta, odkoder sta prišla, prej preden zaideta v resne škipce."

Jim je bil hude krvi in čeprav jo je navadno znal obvladati, zdaj mu je pa le vzkipela.

"Vi teslo!" zakriči in plane naprej. "Tisti prvi sel je lagal, ne pa midva! Pustite me, da vidim profesorja le za eno minuto, pa ga bom prepračil."

"Videl boš Barnstaplesko ječo odznotraj, to boš ti videl!" ga zavrne možic, stegne pri teh besedah svojo roko in sune Jima v prsi, da je odletel in se opotekel. Če bi ga Sam ne

bil ujel, bi bil padel na pesek. Nato pa se vrata drugič s treskom zaloputnejo.

Sam, po navadi tako miren, je kar zdivilj.

"Pridi ven!" je rjul. "Pridi ven, govodo! Pridi, da te naklestim!"

"Pusti ga, Sam," pravi Jim rezko. "Na ta način si ne bova pomagala. Čisto prav mi je, kaj sem se pa dal premagati togoti in vpil nad njim! Saj navsezadnje je le svojo dolžnost izpolnil. Brez dvoma mu je profesor tako naročil."

V tem hipu pridejo skozi vrtna vrata trije fantje. Ko ugledajo Jima in Sama, se ustavijo.

"Glej, saj sta tukaj!" vzklikne eden izmed njih z glasom velikega presenečenja. Steče naprej in smeja kriči: "Prijatelja! Ali vesta, da smo za vama pretaknili vse mesto!"

Jim ga za hip debelo gleda; nato pa mahoma spozna v tem fantu z lepimi lasmi tistega dečka, ki mu je pokazal fanta, ki se je utapljal. Od ostalih dveh pa je bil eden njegov prijatelj, drugi pa rešeni fant.

Lepolasi fant prime Jima za roko: "Greg, to je tisti. To je tvoj rešitelj. Zahvali se mu prav lepo!"

Fant, ki so mu rekli Greg, stopi hitro naprej:

"To priliko bi mi bil moral dati že prej," pravi kar nekako užaljeno. "Jaz bi bil prav gotovo utonil, ako bi ti ne bil tako strašno uren."

"Prav — prav vesel sem, da sva prišla slučajno tja," pravi Jim, precej zmeden.

"Lahko bi bile tam, kamor sta prišla vidva, cele gruče ljudi, pa bi mi noben ne bil pomagal," ga zavrne Greg. "Rešila sta me samo ti, ki si se potopil pome, in tvoj prijatelj, ki je znal tako spretno sukati čoln. Mislim, da bi bila lahko toliko počakala, da bi se jaz zavedel in se vama mogel vsaj zahvaliti."

"Saj si bil v dobrih rokah," pravi Jim. "Lustyju in meni pa se je zelo mudilo."

"Lusty (Krepki) je njegovo ime, ne? Izborjen fant tudi on," pravi Greg. "Krepki fant je pograbil težko nerodno kepo, kakršen sem bil in me potegnil v majhen čoln."

Prime torej Sama za roko in mu je prisrčno stresle. "Zdaj bi pa še tvoje ime rad poznal," reče nato Jimu.

"Selby, Jim Selby," odvrne Jim smeje. — Všeč mu je bil ta prijetni, mladi fant veselega lica.

"No, pa ne morem pomagati, če sta še tako zelo zaposlena, Selby," pravi Greg, "ti in Lusty morata iti z menoj v hišo, da vaju predstavim svojemu očku."

Sam pa kar naravnost in z rezkim glasom vpraša: "Ali je to vaša hiša?"

"Zakaj vprašuješ? Seveda je," odvrne Greg, precej presenečen zaradi Samevega glasu. "Ali imaš kaj zoper to?"

"Samo to, da so naju pravkar vrgli iz nje ven," pravi Sam robato.

"Vrgli iz nje ven?" ponovi Greg silno začuden in tudi njegova prijatelja nista bila nič manj presenečena.

"Prišla sva semkaj, da obiščeva profesorja Thorolda," začne Jim pojasnjevati. "Neki črnolas možakar pa je prišel do vrat in naju ni pustil naprej ter nama grozil s policijo."

Greg se obrne k svojim prijateljema in pravi: "Najbolje bo, če danes odideta, fanta. V tej zadevi je nekaj čudnega in moram vso stvar poravnati."

(Dalje prih.)

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

Za kuhinjo

IZ FRANCOŠKE MEŠČANSKE KUHNJE, je nov naslov veliki kuharski knjigi, ki vsebuje nad 1000 receptov iz svetovne kuhinje, katere je priredila za naše razmere Marija Moravčeva. Francoska kuhinjska umetnost je svetovno priznana, v starih kulturah se je povzpela do današnje stopinje popolnosti. Svoj sloves si je pridobila s tem, ker podaja živila v kolikor mogoče naravni obliki ter polaga vso skrb na svežost in raznovrstnost jedil ter pestri jedilni list. To se strinja tudi z najnovejšo vedo o prehrani človeškega telesa na podlagi vitaminov, ker določa, da potrebuje človek za svoje zdravje najrazličnejša jedila, najrazličnejše pripravljena. — Knjiga se tudi razlikuje od drugih slovenskih kuharskih knjig v tem, da rabi mero, mesto vago, po načinu ameriškem. Dalje vsebuje knjiga recepte za odpravo neprijetne debelosti, recepte za hrano bolnikov itd. Cena trdno vezani knjigi je \$4.50

VARČNA KUJARICA, sestavila Marija Remec. Ta knjiga vsebuje zbirko navodil za pripravo okusnih in tečnih jedil s skromnimi sredstvi. Ta knjiga je primerna za one gospodinje, ki ne žive v razkošju in morajo varčevati. Pri varčevanju pa gospodinje ne sme prezreti tega, da morajo biti jedila tečna, ker bi sicer trpele zdravje družine. Varčna kuharica podaja recepte zlasti z ozirom na težavne jedil v okusni obliki. Vsaka gospodinja bo veliko pridobila, če si naroči to knjigo. Cena \$1.50

SADJE V GOSPODINJSTVU, priredil M. Humek, višji sadjarski nadzornik. Ta knjiga je neprecenljive vrednosti za vsako gospodinjico, bodisi v mestu ali na deželi, ker daje kratko navodilo, kako je ravnati s sadjem, o konserviranju sadja in zelenjavi. Zlasti v Ameriki se veliko konservira, in gospodinji ki se o tem dobro ne razume, se veliko jestvin škvari ali pa niso tako okusne, kakor bi lahko bile. Knjiga s 13 barvanimi in 42 drugimi slikami Vas o vsem pouči. Cena 75c

SLOVENSKA KUJARICA, priredila S. M. Felcica Kalinšek. To je najobsebnjša slovenska kuharska knjiga in najbolj popularna. Opremljena je z mnogimi slikami in večbarvnimi tabelami. Obsega pripravo in gosposko kuhinjo ter jedi svetovnega slovesa, jedilne liste in vse mogoče nasvete za kuhinjo. Neveščica in izurjena kuharica najdeta v tej knjigi oporo. Srečna družina, kateri gospodinja dobra kuharica. Kuhanje pa je umetnost, katere se je treba priučiti. To pa se doseže najceneje in najuspešneje s pomočjo dobre knjige. Slovenska kuharica. Cena \$5.00

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 West 22nd Street, Chicago, Ill.

BREZPLAČNO

Vam pošljemo

krasen zlat rožni venec z zlatimi jagodami, vreden \$5.

Ako nam pred koncem meseca oktobra pošljete enega novega celoletnega naročnika (ali dva polletna) za dnevnik

Amer. Slovenec

1849 West 22nd Street, Chicago, Ill.

Ta ponudba velja samo za mesec oktober.

Imate prijatelja, sorodnika, poznate rojaka, ki še ni naročen na naš dnevnik Amer. Slovenec? — Pošljite nam njegov naslov in mi mu bomo poslali list na ogled brezplačno.

A. Grdina & Sons

TRGOVINA S POHIŠTVOM IN POGREBNI ZAVOD

6017-19 St. Clair avenue in

1053 — E. 62nd St., ... Cleveland, Ohio.

TELEFONSKA SLUŽBA DAN IN NOČ!

Randolph 1881 ali Randolph 4550

PODRUŽNICA:

15303 — Waterloo Road — Phone Eddy 5849

Širite "Amer. Slovenca"!

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Kdo plačuje?

Nemčija je odplačala na račun vojne odškodnine dozdaj 1,990,000,000 Amerika pa ji je v tej dobi posodila 1,779,000,000, in Amerika je dobila za ves ta denar nekaj lepo natisnjene papirja, ki se bo pozneje lahko porabil za — stenski papir, saj več ni vreden. Kdo bo toraj končno plačal vojno odškodnino? Nemci ne znajo zidati samole najhitrejših ladij in Zeppelinov, in so v marsičem na prvem mestu v tehniki, znanstvu . . . tudi kožo čez glavo potegniti drugim dobro razumejo, in vrlo dobro razumejo vse tako napeljati, da jim — Amerikanci plačajo odškodnino pri vojni, zato pa jim pošiljajo lepo tiskane bonde, penozov za bonde pa ne bodo videli — smart Amerikanci nikoli. Znat se mora, in kdor je najbolj smart, bo obstal na površju.

Poln želodec.

Latinci so dobro poznali, da je dobro pri polnem želodcu in je obenem vrlo slabo. Dobro je pač za — želodec, slabo je pa za glavo. "Plenus venter non studet libenter — prazna glava, ko želodec plava," bi se reklo.

Profesor John Dewey iz vseučilišča Columbia je našel nekaj sličnega, ko govori o duševnih proizvodih sodobne Amerike, ki je do grla nabulana samih materielnih dobrot.

Dobesedno meni: "To a measurable extent thinking along progressive lines has ceased. The country is having far too good a time with its flivvers and radio sets for serious study. The full stomach has led to an unnecessary amount of emptiness in the head — vse je v želodcu, v glavi pa nič."

Kdor se briga za kakovost duševnih proizvodov v naši ameriški javnosti in vidi, kaka revščina vlada na tem polju, bo profesorju Deweyu pritrnil. Ampak naprej in naprej se kriči: le se nabulajte, le se bašite, vse morate imeti, nikoli vam ne sme biti dosti, vsega je premalo. To ljudem ugaja, ker želodec je vsaj navadno prvo, ako se trdi, da poleg kakega želodca v človeku ni ništa više. Za nekaj časa taka "filozofija" dobro uspeva, sčasoma pa se pokaže, da je želodec postal tako neznanjsko velik, da ga ves svet ne more zadostno nabulati. Tudi tako — bulanje želodca kaže, da je v glavi strahovita — praznina.

Kaj, ko bi poizkusili?

To je seve "novica" in mora v ves svet. Namreč to, kar je "sklenil" tretji mednarodni kongres svetovne zveze za spolno reformo, ki je 10. sept. zboroval v Londonu.

Novica je ta-le: "V slučajih, da kaki ljudje postanejo nevarni za družbo, naj bi sterilizacija postala obvezna." Zahvaljevo je priporočal in zagovarjal dr. Norman Haire.

Kaj, ko bi se svet začel zanimati za dr. Hairea in za delegate tega kongresa, in bi malo bolj temeljito preiskali njih delovanje? Utegnil bi priti pri resni preiskavi, da je dr. Haire in ves zbor teh delegatov več ko nevarna za dobrobit človeške družbe, in ker je roba nevarna, naj bi se s priporočenim "receptom" — noževanja začelo kar pri njih. Utegnili bi skakati in se dreti!

"Važna vest."

Vsa javnost mora biti takoj obveščena, če kak kongres stopi pred svet s še tako prazno robo, naravnost budalostjo.

Kabel mora ropotati in ropotati tiskovni stroji, in ljudje požirajo take "novice", ker je pač postala glava prazna in samole želodec se dela.

Ako pa kak kongres razpravlja o zelo koristnem predmetu, kako moralčno dvigniti svet in ga spraviti iz močvirja na suho in solnce, se vsaj neka žurnalistika prav nič ne zmeni, in jim kaj takega ni "važno", ker to bi bilo pač za glavo, tam pa žurnalisti sami ne delajo preradi in publika se takih stvari ogiblje kakor hudič žegnane vode.

Slaba roba najde svoje promoterje, dobra stvar je Jericerevica.

Še "the brightest youth of America".

O fantu iz Seattle, ki je prišel pri znanem Edisonovem kontestu na prvo mesto, sem nekoč nekaj zapisal. Vsaj glede dopustljivosti laži bi ga prezal lahko vsak katoliški šolar, ako je količkaj doma v katolikizmu.

Na drugem mestu je bil neki Charles H. Brunissen. Alva Edison mu je ponudil drugo solarsko mesto za vseučilišče Yale, a je odklonil ter sprejel ponudbo neke dame iz El Paso v Texasu, in bo študiral tehniko v Massachusettsu. Brunissen je izjavil, da je bilo mnogo Edisonvih vprašanj "senseless and idiotic — brezsmiselna so bila in bedasta". Alva Edison je gotovo pri stavljenih vprašanjih ob kontestu nedolžen. Ta bedasta vprašanja ima na vesti komisija. Ampak Charles Brunissen, ki se je upal svetu povedati, kaj o stvari misli, in je odklonil ponujeno mesto, utegne nekaj postati, če ostane vedno pri taki brihtnosti.

Izkušnja uči, da so najbolj nadarjeni študentje v praktičnem življenju pogostoma ničje. K nadarjenosti mora priti še nekaj, in to tiči v — volji.

Več fanatizma.

Da so ruski komunisti pravi fanatiki, bodisi politični, ekonomski, protiverski . . . o tem ni dvoma.

Izraz golega fanatizma se more imenovati, ako sovjeti postavljajo postajo za radio na otočju, ki je znano pod imenom Franc Jožefova dežela. Določili so za to skrajno zapuščene kraje šest mož, ki bodo pošiljali rdeči evanglij sovjetizma na vse kraje, in določili so se za to postajo na skrajnem severu, ker upajo na ta način doseči večje število poslušalcev. Koliko bodo dossegli, je njih zadeva.

Vsekako je obžalovanju vredno, da najde tako zgrešena stvar, kakršen je komunizem, toliko in tako zdatne podpore, dočim leži kaka res koristna roba zapuščena ob cesti.

Fanatizem je pogostoma močnejši od razuma.

Zagovoril se, Sodnik: "Tožene, Vaši podatki se z onimi prejšnje priče v več točkah ne ujemajo!"

Tožene: "Že verjamem, on pač tudi laže!"

ROJAKOM V VEDNOST.

Kdor namerava kupiti novo pohištvo, se mu priporoča, da se zgłosi pri meni. Imam zveze s tovarno pohištva, in preskrbim mu lahko prvovrstno blago po "wholesale" cenah. Oglasite se pri John Šimec, 2056 W. 22nd St., Chicago. — Tel. Canal 5346, ali pa na 6141 W. 19th St., Cicero, Ill. (2897)

VELIKO ŠTEVILO POTNIKOV,

ki so bili tekom tega leta odpremljeni od nas v Evropo, dokazuje našo točno in zadovoljivo postrežbo.

Že zdaj sprejemamo priklase za bodoči božični izlet v staro domovino. MI PRODAJAMO ŠIFKARTE VSEH PAROBRODSKIH KOMPANIJ.

Mi izdelujemo afidavite, prošnje za deklaracijo o zakonitem prihodu semkaj, prošnje za potne liste in za dovoljenje za povratek v Ameriko; pooblastitve in tako dalje.

PREPRIČAJTE SE O TEM,

kako je pripravno pošiljati denar z našim posredovanjem.

RAZEN V NAŠO DOMOVINO POŠILJAMO DENAR TUDI V VSE OSTALE DELE CIVILIZIRANEGA SVETA — PO POŠTI IN BRZOKO — V TUJI VALUTI IN V DOLARJIH. HITRA POSTREŽBA; NIZKE CENE.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVE.

CHICAGO, ILL.

